

Chambre des Représentants

SESSION 1966-1967.

19 JANVIER 1967.

PROJET DE LOI

dérogeant, au profit de réfugiés, à certaines dispositions des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE L'EDUCATION NATIONALE
ET DE LA CULTURE ⁽¹⁾,
PAR M. DEFRAIGNE.

MESDAMES, MESSIEURS,

La Commission de l'Education nationale et de la Culture a examiné ce projet de loi en sa séance du mercredi 11 janvier 1967.

I. — Exposé du Ministre.

Le Ministre résume brièvement l'Exposé des Motifs.

Les lois des 13 mai 1955 et 15 mars 1958, dues à l'initiative parlementaire, avaient une durée d'application limitée. Il

⁽¹⁾ Composition de la Commission :

Président : Mme Craeybeckx-Orij.

A. — Membres : MM. Berghmans, Blanckaert, Califice, Mme Craeybeckx-Orij, MM. Donse, Eneman, Otte, Parisis, Verroken. — Collard (L.), Mme Groesser-Schroyens, MM. Grégoire, Hurez, Lacroix, Lauwereins, Vanthilt, Vercauteren. — Claes, Defraigne, Delforge, Gustin, Sprockeels. — Coppieters.

B. — Suppléants : M. Devillers, Mme Devos, MM. Henckens, Verhenne, Mme Verlaet-Gevaert. — MM. Harmegnies, Lamers, Mathys, Van Hoorick. — Cantillon, Cornet, Hubaux. — Van der Elst.

Volc :

278 (1965-1966) :

— N° 1 : Projet de loi.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1966-1967.

19 JANUARI 1967.

WETSONTWERP

waarbij, ten voordele van vluchtelingen, afgevoerd wordt van sommige bepalingen van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

VERSLAG

NAMENS DE
COMMISSIE VOOR DE NATIONALE OPVOEDING
EN DE CULTUUR ⁽¹⁾, UITGEBRACHT
DOOR DE HEER DEFRAIGNE.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor de Nationale Opvoeding en de Cultuur onderzocht het wetsontwerp tijdens haar vergadering van woensdag 11 januari 1967.

I. — Uiteenzetting van de Minister.

De Minister geeft een korte samenvatting van de Memorie van Toelichting.

De wetten van 13 mei 1955 en 15 maart 1958, die aan het parlementair initiatief te danken zijn, hadden een beperkte

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : Mevr. Craeybeckx-Orij.

A. — Leden : de heren Berghmans, Blanckaert, Califice, Mevr. Craeybeckx-Orij, de heren Donse, Eneman, Otte, Parisis, Verroken. — Collard (L.), Mevr. Groesser-Schroyens, de heren Grégoire, Hurez, Lacroix, Lauwereins, Vanthilt, Vercauteren. — Claes, Defraigne, Delforge, Gustin, Sprockeels. — Coppieters.

B. — Plaatsvervangers : de heer Devillers, Mev. Devos, de heren Henckens, Verhenne, Mevr. Verlaet-Gevaert. — de heren Harmegnies, Lamers, Mathys, Van Hoorick. — Cantillon, Cornet, Hubaux. — Van der Elst.

Zie :

278 (1965-1966) :

— N° 1 : Wetsontwerp.

importe donc de prendre de nouvelles mesures en faveur des réfugiés politiques titulaires d'un diplôme délivré par une université étrangère, ou qui, en raison de leur origine, sont titulaires d'un diplôme de l'enseignement supérieur délivré par une université belge, mais au titre scientifique seulement.

Les réfugiés qui pourront bénéficier de la loi sont ceux qui tombent sous l'application de l'article 2, B, de la loi du 21 mars 1952, sur la police des étrangers, tel qu'il a été modifié par l'article unique de la loi du 30 avril 1964.

Le réfugié est celui qui vient directement d'un pays dans lequel il craint avec raison d'être persécuté du fait de sa race, de sa religion, de sa nationalité, de son appartenance à un certain groupe social, de ses opinions politiques et qui ne peut ou, en raison de cette crainte, ne veut y retourner.

Celui qui a été considéré comme réfugié au sens de la loi, mais a acquis ultérieurement la nationalité belge, tombe sous le champ d'application de la présente loi en vertu de l'article 1er.

Il convient de distinguer entre les réfugiés qui sont porteurs d'un diplôme universitaire acquis à l'étranger et ceux qui, à la date de la publication de la loi, seront porteurs à titre scientifique du diplôme d'un grade académique délivré par une université belge ou par un établissement assimilé ou qui auront entamé des études universitaires en vue de l'obtention d'un tel diplôme à titre scientifique.

Les articles 2 et 3 sont respectivement d'application.

L'article 2 a une portée définitive. Le réfugié qui est porteur d'un diplôme universitaire acquis à l'étranger peut obtenir l'équivalence de ce diplôme en Belgique. L'article 56 des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires est d'application, à l'exception toutefois de l'alinéa 3 qui impose le traitement de réciprocité avec certains pays qui ont conféré le diplôme et de l'alinéa 5 qui exige la nationalité belge.

L'article 3 est une disposition transitoire. Ceux qui tombent sous l'application du texte pourront présenter à nouveau la dernière épreuve du grade académique devant le jury central, selon le programme de ce jury. Aucun délai n'est imposé pour la présentation de cette épreuve, mais le caractère transitoire de la disposition résulte du fait que c'est au moment de la publication de la loi que le réfugié doit réunir les conditions prévues.

II. — Discussion générale.

Première observation.

La loi s'applique aux réfugiés politiques ou aux anciens réfugiés politiques devenus belges par l'effet de la naturalisation. En fait, il n'y a pas de limitation à certaines catégories de bénéficiaires, bien que le Ministre n'ait cité l'exemple que de fort peu de professions.

Le diplôme étranger équivalra au diplôme belge. Dans quelles langues faudra-t-il considérer que ce diplôme belge est établi ?

Un membre de la Commission répond qu'un diplôme étranger ne sera pris en considération par une administration publique belge que pour autant que le porteur satisfasse aux conditions exigées des autres candidats. Il faudra notamment qu'il fasse la preuve de la connaissance de l'une ou l'autre des langues nationales.

toepassingsduur. Derhalve dienen nieuwe maatregelen te worden genomen ten voordele van de politieke vluchtelingen die een door een buitenlandse universiteit afgeleverd diploma bezitten of die, wegens hun herkomst, houder zijn van een door een Belgische universiteit afgeleverd uitsluitend wetenschappelijk diploma van hoger onderwijs.

De vluchtelingen die het voordeel van de wet kunnen genieten, zijn degenen die vallen onder artikel 2, B, van de wet van 21 maart 1952 op de vreemdelingenpolitie, zoals dat is gewijzigd door het enige artikel van de wet van 30 april 1964.

Vluchteling is degene die rechtstreeks komt uit een land waarin hij terecht vreest vervolgd te worden wegens zijn ras, zijn godsdienst, zijn nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep, zijn politieke overtuiging en die er niet kan of, uit vrees voor vervolging, niet wil terugkeren.

Degene die in de zin van de wet als vluchteling is beschouwd, maar later de Belgische nationaliteit heeft verkregen, valt onder de toepassing van de onderhavige wet krachtens artikel 1.

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de vreemdelingen die in het buitenland een universitair diploma hebben behaald en degenen die bij de bekendmaking van de wet het door een Belgische universiteit of daarmee gelijkgestelde instelling afgeleverde wetenschappelijke diploma van een academische graad zullen bezitten of een universitaire studie zullen aangevat hebben om een dergelijk wetenschappelijk diploma te behalen.

Op hen zijn respectievelijk de artikelen 2 en 3 van toepassing.

Artikel 2 heeft een definitieve strekking. De vreemdeling die een universitair diploma in het buitenland heeft behaald, kan dit diploma doen gelijkwaardig maken in België. Artikel 56 van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens is van toepassing, doch met uitzondering van het derde lid, waardoor een gelijke behandeling op reciprociteitsbasis wordt voorgeschreven voor sommige landen die het diploma hebben afgeleverd, alsmede van het vijfde lid waardoor de Belgische nationaliteit als voorwaarde wordt gesteld.

Artikel 3 is een overgangsbepaling. Degenen op wie de tekst toepasselijk is, kunnen opnieuw het laatste examen voor de academische graad afleggen voor de centrale examencommissie, overeenkomstig het programma van deze examencommissie. Voor het afleggen van dat examen wordt geen datum gesteld, maar daar het om een overgangsbepaling gaat vloeit eruit voort dat de vluchteling de gestelde voorwaarden moet vervullen bij de bekendmaking van de wet.

II. — Algemene bespreking.

Eerste opmerking.

De wet is van toepassing op de politieke vluchtelingen of de gewezen politieke vluchtelingen die Belg geworden zijn door naturalisatie. Feitelijk is de wet niet beperkt tot sommige categorieën van gerechtigden, ofschoon de Minister slechts enkele beroepen als voorbeeld heeft aangehaald.

Het in het buitenland behaalde diploma zal gelijkstaan met het Belgische. In welke talen moet het Belgische diploma geacht worden te zijn opgesteld ?

Een van de commissieleden antwoordt dat een in het buitenland behaald diploma door een Belgisch openbaar bestuur slechts in aanmerking zal worden genomen, voor zover de houder ervan de voorwaarden vervult die van de andere kandidaten worden geëist. Met name zal het bewijs van de kennis van een der landstalen moeten geleverd worden.

Le Ministre est d'accord avec cette réponse. Il s'agit d'un problème de droit administratif et les conditions doivent être appréciées pour chaque cas particulier. Pour pouvoir entrer dans une administration publique, le candidat doit être belge.

Deuxième observation.

Le texte proposé ne prévoit pas que le bénéficiaire doit résider en Belgique. Il sera dès lors permis à un réfugié séjournant dans un pays voisin, de demander l'équivalence de son diplôme en Belgique, ce qui, pour un docteur en droit — avocat —, peut avoir des effets quant à l'inscription au barreau.

Réponse : La définition du réfugié est prévue par la loi du 28 mars 1952. Celui qui n'habite pas en Belgique a peu d'intérêt à obtenir l'équivalence de son diplôme. Quant à l'inscription au barreau, une condition indispensable est d'être Belge. Si le réfugié qui réside à l'étranger obtient, en Belgique, l'équivalence du diplôme de docteur en droit qu'il a obtenu à l'étranger, c'est éventuellement la législation du pays où il réside qui lui permettra de s'inscrire dans un barreau de ce pays. Dès lors, les dispositions applicables, quant à la plaidoirie en Belgique, pour les avocats inscrits dans les barreaux du pays où le réfugié a obtenu son inscription, s'appliqueront également à ce réfugié.

Le Ministre ajoute qu'un avis conforme de la Commission des équivalences est exigé.

Troisième observation.

Le texte français de l'article 3 est ambigu. On pourrait comprendre qu'il convient d'être porteur du diplôme du grade au titre légal, lorsque ce grade académique peut aussi être conféré au titre scientifique.

Pour éviter ces interprétations, qui priveraient le texte de toute portée, la Commission décide de confier au rapporteur la présentation d'un texte qui évite cette ambiguïté.

Quatrième observation.

Au texte néerlandais de l'article 3, la Commission décide de supprimer la virgule qui suit les mots : « van een academische graad ».

III. — Vote des articles.

Les articles 1 et 2 sont adoptés à l'unanimité.

L'article 3, amendé par la Commission, est adopté à l'unanimité.

L'ensemble du projet de loi est également adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,
J. DEFRAIGNE.

Le Président,
G. CRAEYBECKX-ORIJ.

De Minister stemt in met dit antwoord. Het betreft een vraagstuk van administratief recht en de voorwaarden dienen in ieder afzonderlijk geval beoordeeld te worden. Om in een openbaar bestuur in dienst te kunnen treden, moet de kandidaat de Belgische nationaliteit bezitten.

Tweede opmerking.

De voorgestelde tekst bepaalt niet dat de gerechtigde in België moet verblijven. Een vluchteling die in een buurland verblijft, zal dus de gelijkwaardigheid van zijn diploma in België kunnen aanvragen, wat voor een doctor in de rechten — advocaat — gevolgen met zich kan brengen i.v.m. de inschrijving aan de balie.

Antwoord : De wet van 28 maart 1952 bepaalt wie de hoedanigheid van vluchteling bezit. Wie niet in België woont, heeft weinig belang bij het bekomen van de gelijkwaardigheid van zijn diploma. Wat de inschrijving aan de balie betreft, is de hoedanigheid van Belg een absolute voorwaarde. Zo de in het buitenland verblijvende vreemdeling in België de gelijkwaardigheid verkrijgt van zijn in het buitenland behaald diploma van doctor in de rechten, zal de wetgeving van het land waarin hij verblijft, het hem eventueel mogelijk maken zich in dat land aan een balie te laten inschrijven. Bijgevolg zullen de bepalingen welke, met betrekking tot het pleiten in België, gelden voor de advocaten, ingeschreven aan de balies van het land waarin de vluchteling zijn inschrijving heeft verkregen, dan eveneens op die vluchteling toepasselijk zijn.

De Minister voegt eraan toe dat een eensluidend advies van de gelijkwaardigheidscommissie vereist is.

Derde opmerking.

De Franse tekst van artikel 3 is dubbelzinnig. Men zou er kunnen uit opmaken dat de betrokkene houder moet zijn van het diploma van de wettelijke graad wanneer die academische graad ook als wetenschappelijke graad kan verleend worden.

Ter vermindering van die interpretatie, welke de tekst iedere draagwijdte zou ontnemen, belast de Commissie de verslaggever met het voorleggen van een tekst waaruit die dubbelzinnigheid geweerd is.

Vierde opmerking.

De Commissie beslist in de Nederlandse tekst van artikel 3 de komma weg te laten na de woorden : « van een academische graad ».

III. — Stemming over de artikelen.

De artikelen 1 en 2 worden eenparig aangenomen.

Het door de Commissie gewijzigde artikel 3 wordt eenparig aangenomen.

Het wetsontwerp in zijn geheel wordt eveneens eenparig aangenomen.

De Verslaggever,
J. DEFRAIGNE.

De Voorzitter,
G. CRAEYBECKX-ORIJ.

ARTICLE AMENDE
PAR LA COMMISSION.

Art. 3.

Le réfugié qui, à la date de la publication de la présente loi, ou bien est porteur à titre scientifique du diplôme d'un grade académique délivré par une université belge ou par un établissement assimilé, ou bien a entamé au titre scientifique des études universitaires en vue de l'obtention d'un tel diplôme, peut obtenir le grade au titre légal, s'il présente à nouveau la dernière épreuve de ce grade devant le jury central pour la collation des grades académiques, selon le programme de ce jury.

L'inscription à cette épreuve est gratuite.

Le diplôme délivré par le jury central est soumis à l'entérinement, conformément à l'article 41 des lois coordonnées précitées.

ARTIKEL GEWIJZIGD
DOOR DE COMMISSIE.

Art. 3.

De vluchteling die, bij de bekendmaking van deze wet, hetzij houder is van het diploma van een academische graad afgegeven als wetenschappelijke titel door een Belgische universiteit of een daarmee gelijkgestelde inrichting, hetzij universitaire studies onder wetenschappelijke titel is begonnen met het oog op het behalen van een dergelijk diploma, kan deze graad als wettelijke titel behalen, indien hij opnieuw het laatste examen voor die graad aflegt ten overstaan van de centrale examencommissie, overeenkomstig het programma van deze examencommissie.

De inschrijving voor dat examen is kosteloos.

Het diploma, afgegeven door de centrale examencommissie, wordt overeenkomstig artikel 41 van voornoemde gecoördineerde wetten ter bekrachtiging voorgelegd.